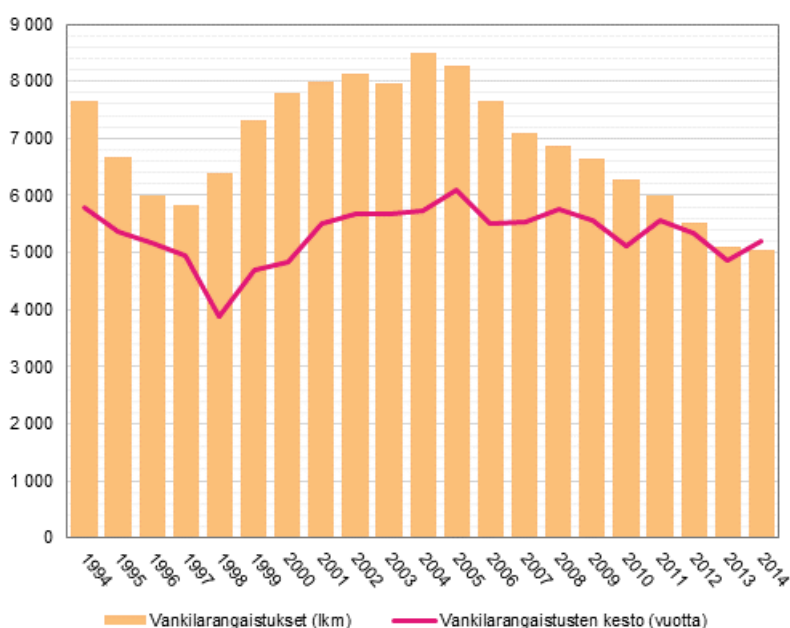

Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset 2014

Ehdotonta vankeutta tuomittiin vuonna 2014 yhteensä 5 200 vuotta

Tilastokeskuksen tietojen mukaan käräjäoikeuksissa ehdottomaan vankeuteen tuomittuja oli hieman yli 5 000 vuonna 2014, lähes saman verran kuin vuonna 2013. Ehdottomaan vankeuteen tuomittujen määrä on vuosittain vähentynyt viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vankeusaikaa vuonna 2014 ehdottomaan vankeuteen tuomituille kertyi yhteensä 5 200 vuotta, noin 7 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Vankilarangaistusten lukumäärä ja kesto (vuotta) 1994–2014

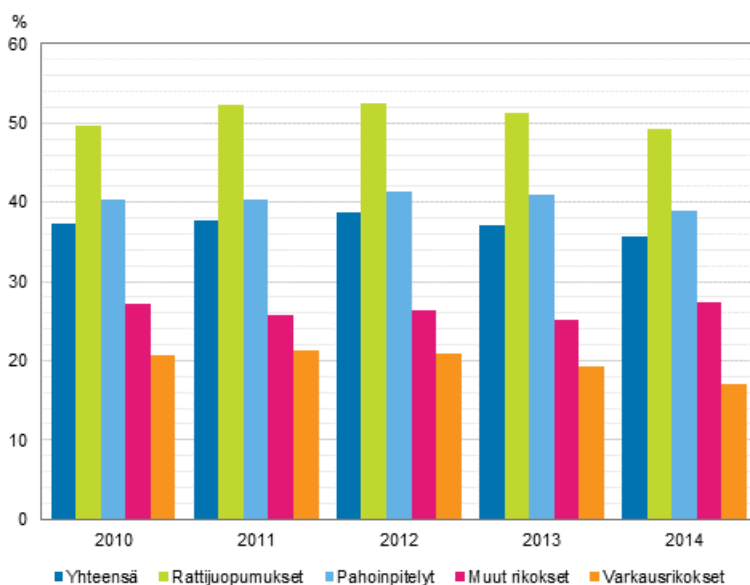

Kahdeksan vuoden tai sitä pidempiä ehdottomia rangaistuksia tuomittiin 82 kappaletta, lähinnä henki- ja huumausainerikoksista. Elinkautisia vankeusrangaistuksia tuomittiin henkirikoksista 16 kertaa. Kaikista ehdottomista vankeusrangaistuksista alle kolmen kuukauden mittaisia oli 35 prosenttia. Näistä 41 prosenttia oli seurausta liikenerikoksista, 32 prosenttia omaisuusrikoksista ja 12 prosenttia henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista.

Enintään kuuden kuukauden ehdoton vankeusrangaistus on voitu tuomita valvontarangaistuksena vuodesta 2011 lähtien. Valvontarangaistusta ehdottoman vankeuden sijasta tuomittiin 222 kertaa, näistä lähes 40 prosenttia oli tuomioita törkeistä rattijuopumuksista.

Alle kahdeksan kuukauden pituinen ehdoton vankeusrangaistus voidaan tuomita yhdyskuntapalveluna, jos se ei ole seurausta kieltäytymisestä asevelvollisuudesta tai siviilipalveluksesta tai siviilipalvelusrikoksesta. Kaikista muuntokelpoisista ehdottomista vankeusrangaistuksista yhdyskuntapalveluksi muunnettiin lähes 36 prosenttia. Selvästi eniten yhdyskuntapalvelua käytettiin tuomittaessa rattijuopumuksista. Näistä lähes 50 prosenttia tuomittiin yhdyskuntapalveluna.

Yhdyskuntapalvelun käyttö eri rikoksissa 2010–2014

Ehdollisia vankeusrangaistuksia tuomittiin noin 13 600 kertaa, hieman vähemmän kuin vuotta aiemmin. Yli 40 prosenttia ehdollisista vankeustuomioista oli seurausta törkeistä rattijuopumuksista. Toiseksi eniten ehdollisia vankeusrangaistuksia tuomittiin pahoinpitelyistä.

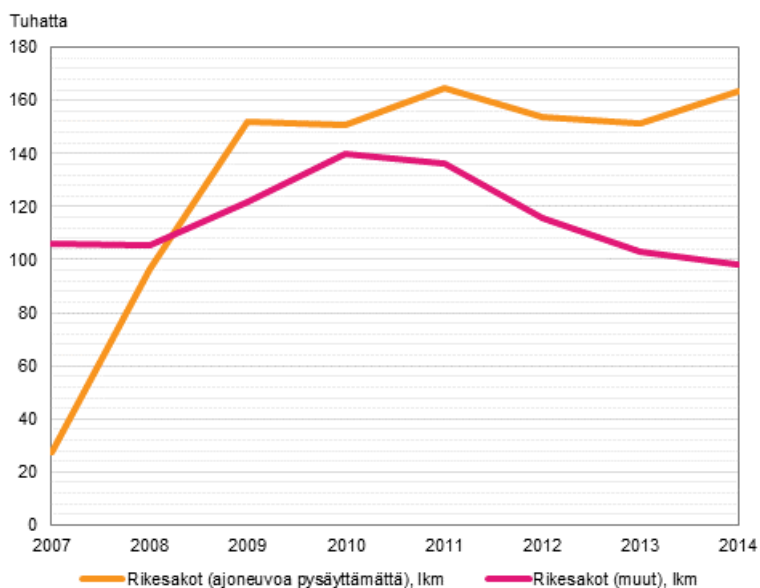
Vapauttavia tuomioita 3 139

Varsinaisessa oikeudenkäynnissä jätettiin tuomitsematta rangaistukseen 528 syylliseksi todettua. Vastaajan nuoruutta käytettiin tuomitsematta jättämisperusteena 103 tapauksessa, syyntakeettomuutta 35 tapauksessa ja alentunutta syyntakeisuutta 4 tapauksessa. Vapauttavan tuomion sai 3 139 vastaajaa ja lisäksi 661 henkilön osalta syyte jätettiin sillensä.

Rikesakkoja tuomittiin enemmän kuin vuotta aiemmin

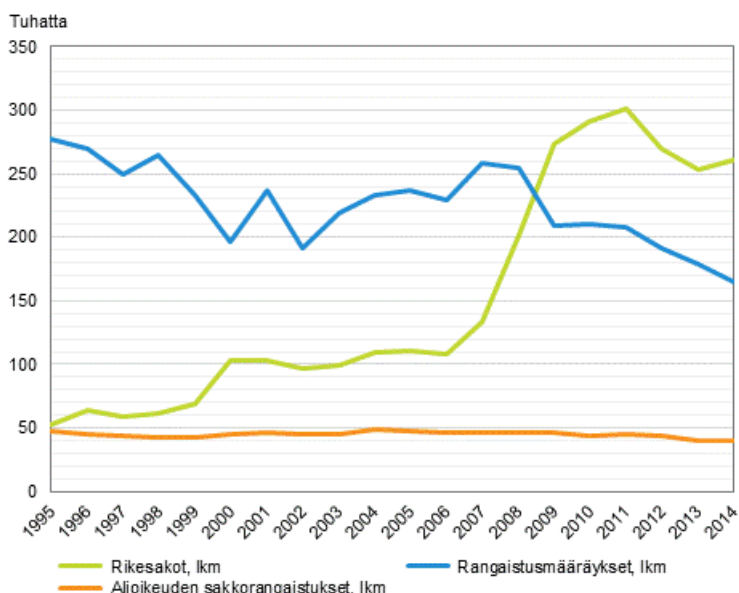
Rikesakkoja määrättiin 261 300 kappaletta vuonna 2014, lähes kolme prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kaikista rikesakoista lähes 63 prosenttia määrättiin ajoneuvoa pysäyttämättä. Eniten rikesakkoja tuomittiin nopeusrajoitusta osoittavan liikennemerkin noudattamatta jättämisestä, yli 86 prosenttia kaikista rikesakoista. Näistä 72 prosenttia määrättiin ajoneuvoa pysäyttämättä. Toiseksi eniten rikesakkoja määrättiin turvavyön käyttämättä jättämisestä, hieman yli 5 prosenttia kaikista rikesakoista. Lisätietoja rikesakoista löytyy [StatFin tietokantataulukoista](#).

Rikesakkojen lukumäärä ajoneuvoa pysäyttämättä ja muut rikesakot 2007–2014

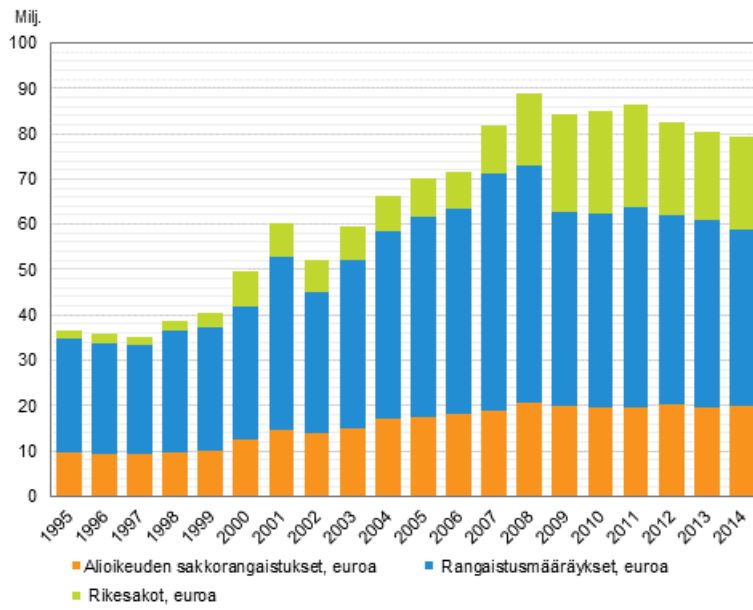
Vuonna 2014 käräjäoikeuksissa tuomittiin noin 36 700 sakkorangaistusta (ml. kurinpitosakot, oikeudessa tuomitut rikesakot ja oheissakot), mikä on 524 sakkoa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Myös rangaistusmääräyksen saaneita on yhä vähemmän. Vuonna 2014 annettiin 164 400 rangaistusmääräystä, kun vuonna 2007 rangaistusmääräyksen saaneita oli vielä yli 258 000, mikä on yli 36 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014.

Alioikeuden sakkorangaistukset, rangaistusmääräykset ja rikesakot 1995–2014 (lkm)

Rangaistusmääräysten sakkokertymä vuonna 2014 oli 39,2 miljoonaa euroa, yli 5 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2013. Rikesakkojen ja alioikeuksien sakkotuomioiden kertymät olivat kasvaneet vuonna 2014 verrattuna vuoteen 2013. Rikesakkojen sakkokertymä oli 20,5 miljoonaa euroa, lähes 5 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin ja alioikeuksien 19,8 miljoonaa euroa, lähes prosentin enemmän kuin edellisenä vuonna.

Alioikeuksien sakkorangaistusten, rangaistusmääräysten ja rikesakkojen sakkokertymä 1995–2014 (euroa)

Lisätietoja tuomioista löytyy tilaston [taulukot-osiosta](#) liitetaulukoista sekä [StatFin tietokantaulukoista](#).

Sisällys

1. Katsaus tuomittujen taustoihin 2014.....	6
1.1 Naisten osuus tuomituista kasvoi.....	6
1.2 Ehdottomaan vankeuteen tuomittiin 25 alle 18-vuotiasta.....	7
1.3 Käräjäoikeuksissa rangaistukseen tuomituista 11 prosenttia ulkomaalaisia.....	9
1.4 Käräjäoikeuksissa tuomituista 29 prosenttia työllisiä.....	13
1.5 Yli 40 prosentilla vankeuteen tuomituista tulot olivat alle 10 000 euroa.....	15

Taulukot

Taulukko 1. Käräjäoikeuksissa tuomittujen syntyperä rikoksittain 2014	11
Taulukko 2. Rangaistukseen tuomitut ja osuus työikäisen väestön 1 000:ta asukasta kohden 2014.....	12
Taulukko 3. Käräjäoikeuksissa tuomittujen pääasiallinen toiminta rikoksittain 2014.....	14
Taulukko 4. Käräjäoikeuksissa tuomittujen käytettävissä olevat tulot rikoksittain 2014.....	17

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ensimmäisessä oikeusasteessa syytetyt ja rangaistukseen tuomitut 1950, 1960, 1970, 1980–2014; rikesakot 1983–2014.....	19
Liitetaulukko 2. Sakot ja sakkokertymät 1995–2014 (lkm, euroa).....	20
Liitetaulukko 3. Rangaistusseuraamukset tuomitun syntyperän mukaan 2014	21
Liitetaulukko 4. Rangaistusseuraamukset tuomitun pääasiallisen toiminnan mukaan 2014	22
Liitetaulukko 5. Rangaistusseuraamukset tuomitun käytettävissä olevien tulojen mukaan 2014	23

Kuviot

Kuvio 1. Rangaistukseen tuomitut miehet ja naiset 1980–2014 (%).....	6
Kuvio 2. Naisten vankeusrangaistukset 1977–2014 (lkm).....	7
Kuvio 3. Miesten vankeusrangaistukset 1977–2014 (lkm).....	7
Kuvio 4. Vankeusrangaistukset ikäryhmittäin vuonna 2014.....	8
Kuvio 5. Sakkorangaistukset ikäryhmittäin 2014.....	8
Kuvio 6. Päiväsakkojen kokonaisrahamäärän mediaanit ikäluokittain 2014 (euroa).....	9
Kuvio 7. Ulkomaalaisten osuus tuomituista 2006–2014 (%).....	10
Kuvio 8. Käräjäoikeuksissa rangaistukseen tuomitut ja koko väestö pääasiallisen toiminnan mukaan 2014.....	13
Kuvio 9. Sakkorangaistukseen määrättyt ja koko väestö pääasiallisen toiminnan mukaan 2014.....	13
Kuvio 10. Käräjäoikeuksissa rangaistukseen tuomitut ja koko väestö käytettävissä olevien tulojen mukaan 2014..	15
Kuvio 11. Sakkorangaistukseen määrättyt ja koko väestö käytettävissä olevien tulojen mukaan 2014.....	16

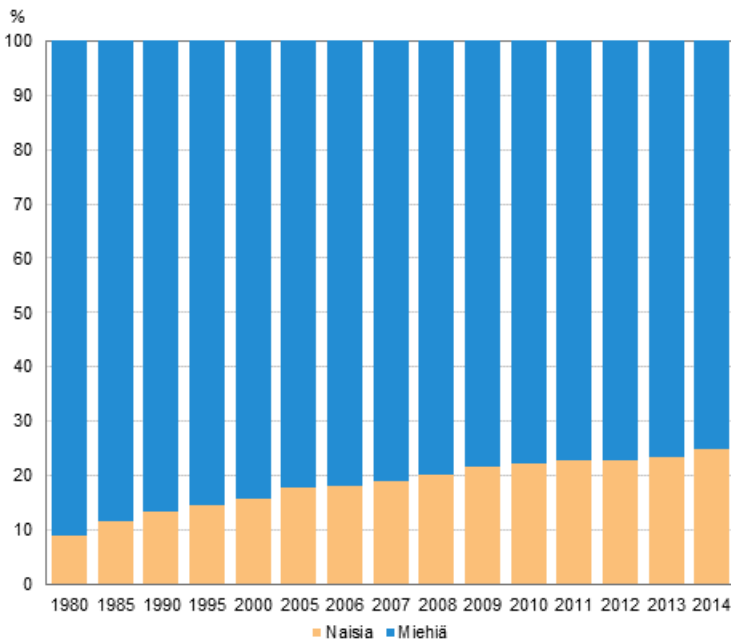
Laatuseloste: Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset.....	24
--	----

1. Katsaus tuomittujen taustoihin 2014

1.1 Naisten osuus tuomituista kasvoi

Vuonna 2014 kärjääoikeuksissa tuomituista, rangaistuis määräyksen tai rikesakon saaneista 25 prosenttia (120 500) oli naisia. Naisten osuus rikoksista rangaistuista on kasvanut tasaisesti jo useamman vuosikymmenen ajan: Naisten osuus oli yhdeksän prosenttia vuonna 1980, 13 prosenttia vuonna 1990 ja 16 prosenttia vuonna 2000.

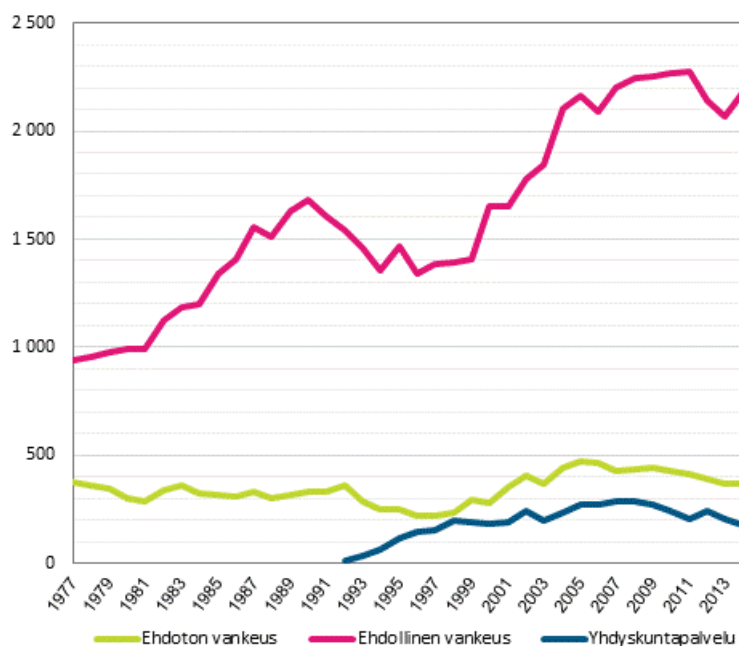
Kuvio 1. Rangaistukseen tuomitut miehet ja naiset 1980–2014 (%)

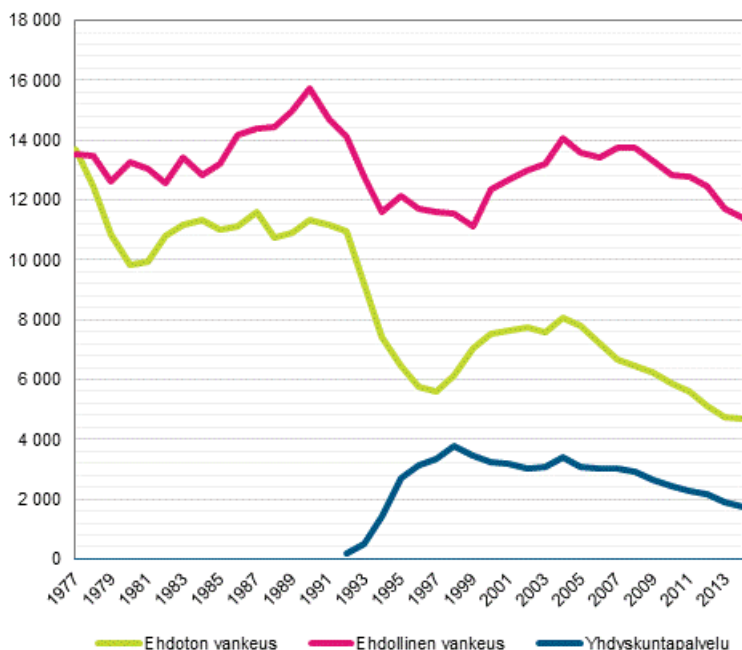
Kärjääoikeuksissa tuomittiin yhteensä 9 520 naista vuonna 2014. Eniten naisia tuomittiin pahoinpitelyistä (1 088), näpistyksistä (1 016), törkeistä rattijuopumuksista (972), rattijuopumuksista (886) sekä petoksista (729). Kärjääoikeudessa vuonna 2014 tuomittuja miehiä oli 47 400. Miesten tuomiot olivat useimmiten seurausta törkeästä rattijuopumuksesta (6 420), pahoinpitelystä (6 413), rattijuopumuksesta (5 350) sekä huumausainerikoksista (2 766).

Vuonna 2014 naisia tuomittiin yli 32 prosenttia enemmän ehdolliseen vankeuteen kuin vuonna 2000. Myös ehdottomia vankeusrangaistuksia tuomittiin naisille vuonna 2014 lähes 30 prosenttia vuotta 2000 enemmän. Miehiä on puolestaan tuomittu vähemmän vankeusrangaistuksiin, kuin 2000-luvun alkupuolella. Esimerkiksi vuonna 2014 miehiä tuomittiin ehdottomaan vankeusrangaistukseen lähes 38 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2000.

Kuvio 2. Naisten vankeusrangaistukset 1977–2014 (Ikm)

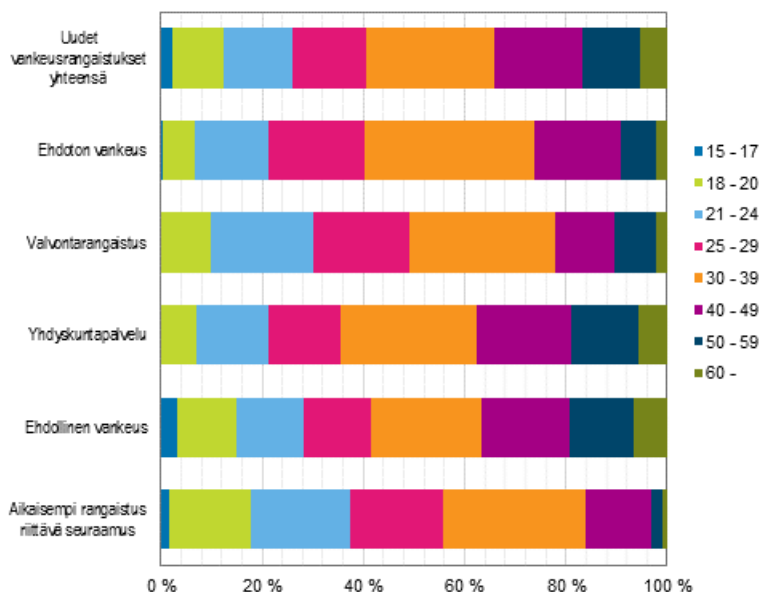
Kuvio 3. Miesten vankeusrangaistukset 1977–2014 (Ikm)

1.2 Ehdottomaan vankeuteen tuomittiin 25 alle 18-vuotiasta

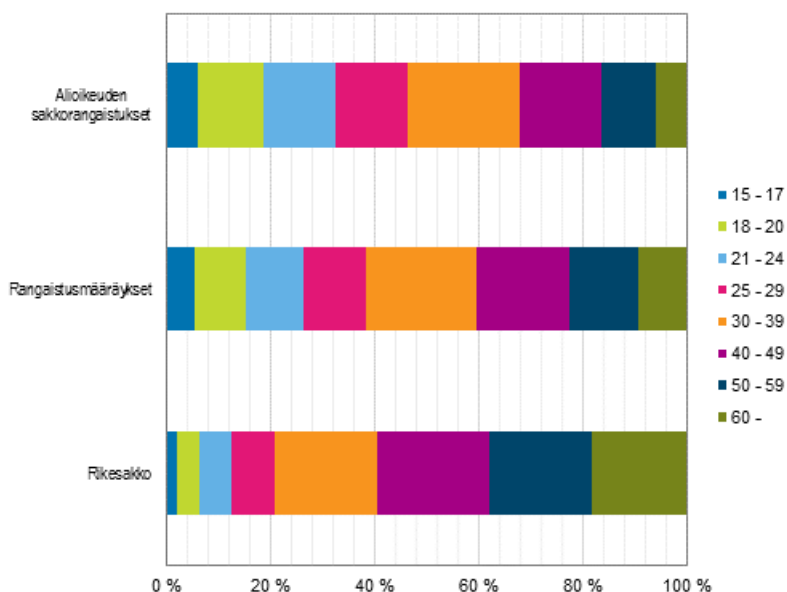
Alle 18-vuotias voidaan tuomita ehdottomaan vankeusrangaistukseen vain painavista syistä. Vuonna 2014 alle 18-vuotiaista 25 henkilöä tuomittiin ehdottomaan vankeuteen. Suurin osa näistä tuomioista oli seurausta henkeen ja terveyteen kohdistuneista rikoksista sekä omaisuusrikoksista. Kolmannes ehdottomaan vankeuteen tuomituista olivat iältään 30–39-vuotiaita ja tyypillisesti vankeudet olivat seurausta tässä ryhmässä omaisuusrikoksista (33%).

Kuvio 4. Vankeusrangaistukset ikäryhmittäin vuonna 2014

Rangaistusmääräyksiä ja ensimmäisen oikeusasteen sakkotuomioita määrättiin vuonna 2014 yhteensä hieman yli 198 000. Näistä rangaistusmääräyksiä oli 164 400 ja käräjäoikeuksien sakkotuomioita 33 600. Hieman yli viidennes alioikeuksissa tai rangaistusmääräyksin sakkorangaistukseen tuomituista oli 30–39-vuotiaita. Vuonna 2014 rikesakon saaneista yli 40-vuotiaita oli lähes 60 prosenttia, rangaistusmääräyksellä sakkoon tuomituista 40 prosenttia ja käräjäoikeudessa sakkoon tuomituista 32 prosenttia.

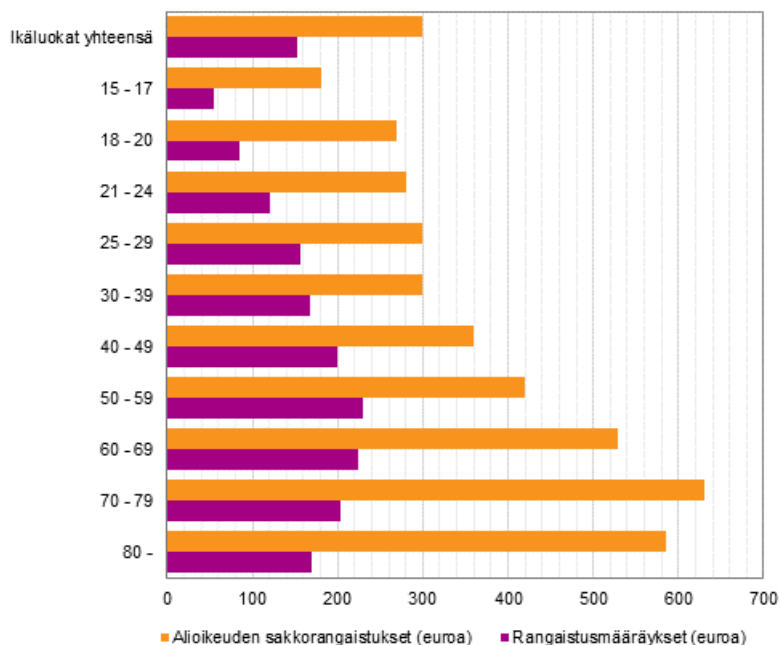
Kuvio 5. Sakkorangaistukset ikäryhmittäin 2014

Vuonna 2014 rangaistusmääräyksiä tai käräjäoikeuksissa tuomittuja päiväsakkoja määrättiin useimmiten 10–14 kappaletta (77 804). Tyypillisesti päiväsakko oli rahamäärältään 6 euroa (91 740) ja kokonaisrahmäärältään 60–99 euroa (44 089). Käräjäoikeuksissa vuonna 2014 tuomituiden sakkorangaistusten kokonaisrahmäärän mediaani oli 300 euroa ja rangaistusmääräysten 152 euroa. Suurin oikeuden tuomitseman sakon kokonaisrahmäärän mediaani oli 70–79-vuotiaiden ikäluokassa (630 euroa) ja vastaava rangaistusmääräysten mediaani 50–59-vuotiaiden ikäluokassa (230 euroa). Vuonna 2014 kokonaisrahmäärältään suurin käräjäoikeuden määräämä sakkotuomio oli 82 700 euroa, tuomion saanut

kuului 60–69-vuotiaiden ikäluokkaan. Rahamäärältään suurimman rangaistusmääräyksen saanut kuului myös 60–69-vuotiaiden ikäluokkaan ja sakon määrä oli 21 500 euroa.

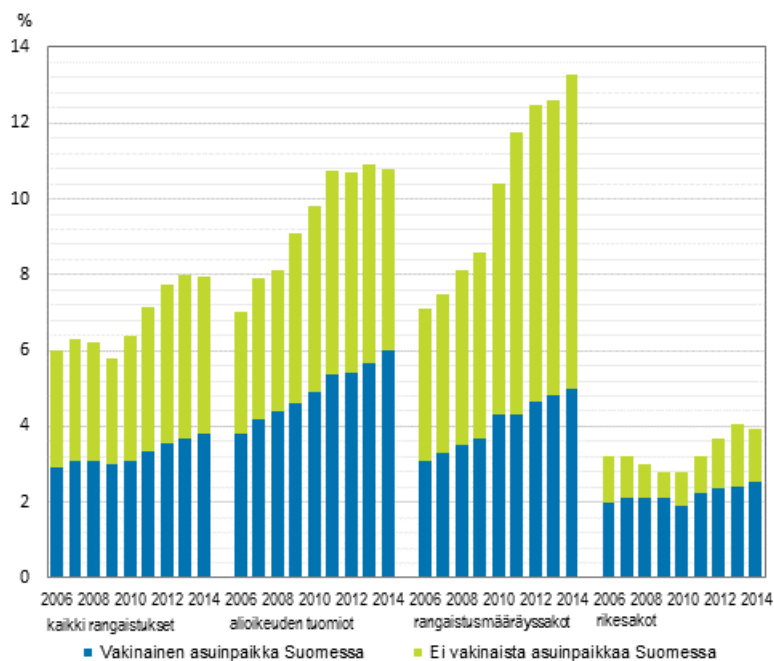
Kuvio 6. Päiväsakkojen kokonaisrahamäärän mediaanit ikäluokittain 2014 (euroa)

1.3 Käräjäoikeuksissa rangaistukseen tuomituista 11 prosenttia ulkomaalaisia

Käräjäoikeuksissa tuomittiin rangaistukseen vuonna 2014 noin 6 150 ulkomaisten kansalaista, mikä oli 11 prosenttia kaikista tuomituista. Käräjäoikeuksissa tuomittujen yleisin ulkomaan kansalaisuus oli Viro, 1 940. Lähes 56 prosentilla tuomituista ulkomaalaisista oli vakinainen asuinpaikka Suomessa. Tuomittujen ulkomaalaisten määrä väheni hieman yli prosentin vuodesta 2013 ja osuus kaikista tuomituista pysyi samana kuin vuotta aiemmin. Rangaistusmääräyssakkoja ulkomaalaisille määrättiin lähes 21 900 ja rikesakkoja noin 10 300 kappaletta. Rangaistusten ulkomaalaisten (38 294) joukossa oli 150:n eri valtion kansalaisia, suurimpana lukuna 11 700 Venäjän kansalaista. Lähes 48 prosenttia rangaistukseen tuomituista Venäjän kansalaisista syyllistyi liikenne rikoksiin.

Kuvio 7. Ulkomaalaisten osuus tuomituista 2006–2014 (%)

Rangaistusten syntyperä

Vuonna 2014 käräjäoikeuksissa tuomituista henkilöistä suomalaistaustaisia oli 49 600 (87 %) ja ulkomaalaistaustaisia oli 5 480 (10 %) henkilöä. Tuomittuja, jotka eivät kuuluneet rekisteröityyn väestöön oli 1 860 (3 %) ja yhdeltä puuttui tieto syntyperästä. Suomalaistaustaisista oikeudessa tuomituista 1 480 (3 %) oli syntynyt ulkomailla ja ulkomaalaistaustaisista 5 240 (96 %).

Vuonna 2014 tuomituista suomalaistaustaisista 14 prosenttia oli syyllistynyt pahoinpitelyihin ja ulkomaalaistaustaisista 17 prosenttia. Tuomituista suomalaistaustaisista 7 prosentilla tuomio oli seurausta huumausainerikoksista, ei rekisteröityyn väestöön kuuluvista lähes 14 prosentilla.

Taulukko 1. Käräjäoikeuksissa tuomittujen syntyperä rikoksittain 2014

	Yhteensä	Suomalais- taustaiset yhteensä	Suomalais- taustainen, syntynyt Suomessa	Suomalais- taustainen, syntynyt ulkomailla	Ulkomaalais- taustaiset yhteensä	Ulkomaalais- taustainen, syntynyt Suomessa	Ulkomaalais- taustainen, syntynyt ulkomailla	Ei väestö- tietoja
Kaikki rikokset	56 968	49 630	48 146	1 484	5 476	240	5 236	1 862
Pahoinpitely, lievä pahoinpitely 21:5,7	8 021	7 042	6 848	194	925	24	901	54
%	14,1	14,2	14,2	13,1	16,9	10,0	17,2	2,9
Törkeä rattijuopumus 23:4	7 395	6 367	6 253	114	854	16	838	174
%	13,0	12,8	13,0	7,7	15,6	6,7	16,0	9,3
Rattijuopumus 23:3	6 242	5 446	5 307	139	608	15	593	188
%	11,0	11,0	11,0	9,4	11,1	6,3	11,3	10,1
Huumausaine- rikokset 50 luku	4 261	3 619	3 511	108	388	20	368	254
%	7,5	7,3	7,3	7,3	7,1	8,3	7,0	13,6
Varkaus, törkeä varkaus 28:1-2, 34a:1	3 798	2 932	2 789	143	323	28	295	543
%	6,7	5,9	5,8	9,6	5,9	11,7	5,6	29,2
Petos, vakuutus- ja maksuväline- petos 36:1-4, 37:8-11	3 678	3 216	3 095	121	416	10	406	46
%	6,5	6,5	6,4	8,2	7,6	4,2	7,8	2,5
Näpistys 28:3	2 985	2 788	2 634	154	166	13	153	31
%	5,2	5,6	5,5	10,4	3,0	5,4	2,9	1,7
Törkeä liikenne- turvallisuuden vaarantaminen 23:2	2 531	2 260	2 211	49	220	15	205	51
%	4,4	4,6	4,6	3,3	4,0	6,3	3,9	2,7
Vahingonteko 35:1-3, 34a:1/3	1 640	1 532	1 490	42	98	7	91	10
%	2,9	3,1	3,1	2,8	1,8	2,9	1,7	0,5

Suomalaistaustaisia oikeudessa tuomittuja oli 15,3 saman syntyperän työikäisen väestön 1 000 henkilöä kohti. Vastaavasti ulkomaalaistaustaisia oli 22,3. Vankeusrangaistukseen tuomittuja suomalaistaustaisia ja ulkomaalaistaustaisia oli lähes yhtä paljon 1 000 samansyntyperän työikäistä väestöä kohden. Ehdolliseen vankeuteen tuomittuja suomalaistaustaisia 3,5 saman syntyperän 1 000 henkilöä kohti ja ulkomaalaistaustaisia vastaavasti 6,9.

Taulukko 2. Rangaistukseen tuomitut ja osuus työikäisen väestön 1 000:ta asukasta kohden 2014

	Yhteensä	Suomalais- taustaiset yhteensä	Suomalais- taustainen, syntynyt Suomessa	Suomalais- taustainen, syntynyt ulkomailla	Ulkomaalais- taustaiset yhteensä	Ulkomaalais- taustainen, syntynyt Suomessa	Ulkomaalais- taustainen, syntynyt ulkomailla	Ei väestö- tietoja
Oikeudessa tuomitut	56 968	49 630	48 146	1 484	5 476	240	5 236	1 862
Osuus väestön 1 000 asukasta kohden	12,5	15,3	15,0	39,0	22,3	25,2	22,1	-
Vankeus- rangaistus	7 199	6 557	6 226	331	446	22	424	196
Osuus väestön 1 000 asukasta kohden	1,6	2,0	1,9	8,7	1,8	2,3	1,8	-
Ehdollinen vankeus	13 580	11 239	11 008	231	1 696	60	1 636	645
Osuus väestön 1 000 asukasta kohden	3,0	3,5	3,4	6,1	6,9	6,3	6,9	-
Tuomio- istumessa sakkoon tuomitut	33 604	29 553	28 727	826	3 062	144	2 918	989
Osuus väestön 1 000 asukasta kohden	7,4	9,1	9,0	21,7	12,4	15,1	12,3	-
Rangaistus- määräyksellä sakkoon tuomitut	164 431	138 954	135 998	2 956	13 404	577	12 827	12 073
Osuus väestön 1 000 asukasta kohden	36,1	42,9	42,5	77,7	54,5	60,7	54,2	-
Rike- sakko	261 457	247 341	244 553	2 788	11 206	338	10 868	2 910
Osuus väestön 1 000 asukasta kohden	57,4	76,4	76,4	73,3	45,5	35,5	45,9	-

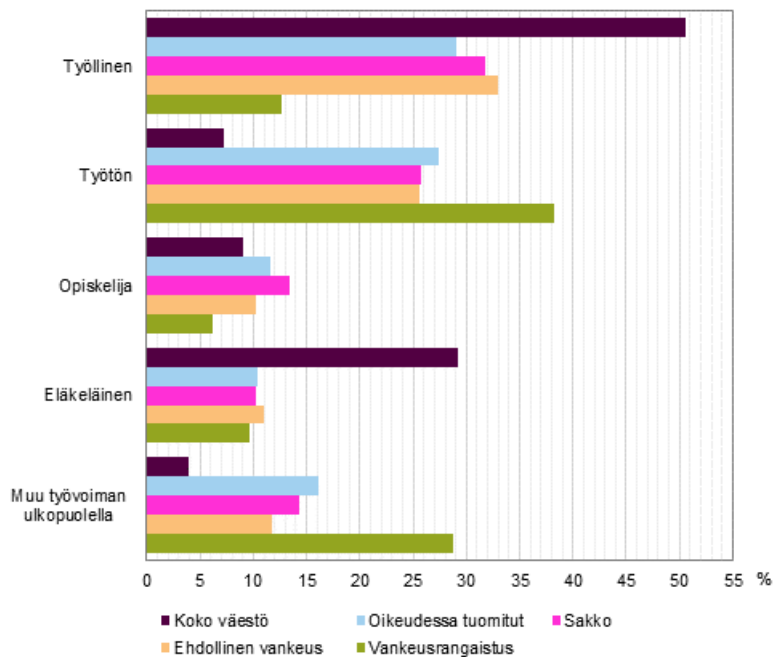
Lisää tietoa rangaistuksista syntyperän mukaan [taulukot-osiossa](#) liitetaulukossa 3.

Vuonna 2014 syytetyille ja rangaistukseen tuomituille henkilöille on yhdistetty syntyperätieto vuodelta 2014 Tilastokeskuksen väestötietokannasta. Syntyperätieto on pystytty yhdistämään kaikille niille, joilla on suomalainen henkilötunnus. Vertailussa käytettävä koko työikäinen väestö sisältää kaikki 15–64 vuotiaat henkilöt, jotka kuuluvat rekisteröityyn väestöön.

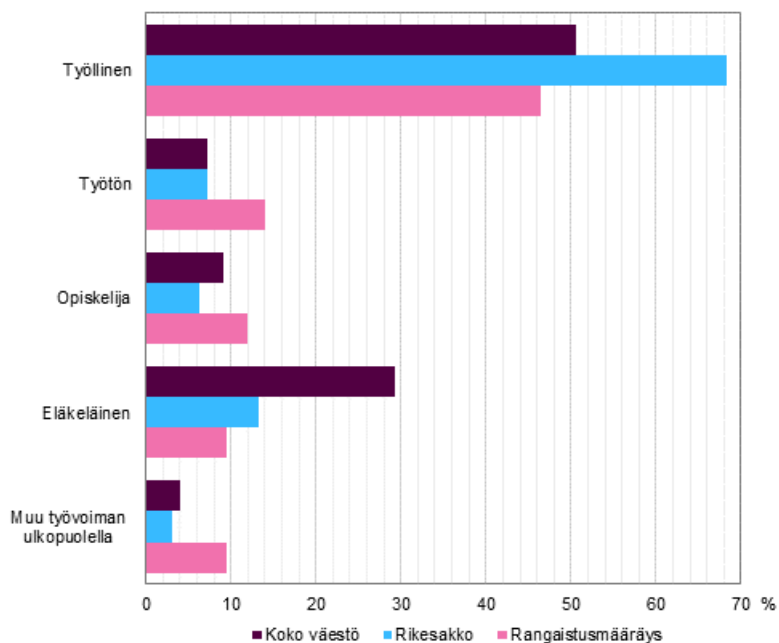
1.4 Käräjäoikeuksissa tuomituista 29 prosenttia työllisiä

Pääasiallisen toiminnan mukaan jaoteltuna työllisiin kuului 29 prosenttia ja työttömiin 27 prosenttia vuonna 2014 oikeudessa tuomituista. Vankeusrangaistukseen tuomituista 38 prosenttia ja ehdolliseen vankeuteen tuomituista lähes 26 prosenttia oli työttömiä. Koko väestöstä työttömiä oli noin 7 prosenttia. Rikesakkoon määrätystä 68 prosenttia oli työllisiä ja 13 prosenttia eläkeläisiä. Noin 7 prosenttia rikesakon saaneista oli työttömiä. Rangaistusmääräyksen saaneista työllisiin kuului 46 prosenttia ja työttömiin 14 prosenttia.

Kuvio 8. Käräjäoikeuksissa rangaistukseen tuomitut ja koko väestö pääasiallisen toiminnan mukaan 2014

Kuvio 9. Sakkorangaistukseen määrätty ja koko väestö pääasiallisen toiminnan mukaan 2014

Käräjäoikeuksissa vuonna 2014 tuomituilla työllisillä (17 %) ja työttömillä rangaistus oli tyypillisesti seurausta pahoinpitelyrikoksista (14 %). Tuomituista eläkeläisistä lähes 18 prosenttia oli syyllistynyt

törkeään rattijuopumukseen. Rangaistukseen tuomituista opiskelijoista 11 prosenttia oli syyllistynyt huumausainerikoksiin, työttömistä 9 prosenttia ja työllisistä 5 prosenttia.

Taulukko 3. Käräjäoikeuksissa tuomittujen pääasiallinen toiminta rikoksittain 2014

	Yhteensä	Työllinen	Työtön	Opiskelija	Eläkeläinen	Muu työvoiman ulkopuolella	Ei väestötietoja
Kaikki rikokset	56 968	16 582	15 581	6 612	5 918	9 170	3 105
Pahoinpitely, lievä pahoinpitely 21:5,7	8 021	2 738	2 312	981	699	1 163	128
%	14,1	16,5	14,8	14,8	11,8	12,7	4,1
Törkeä rattijuopumus 23:4	7 395	2 626	1 900	562	1 035	726	546
%	13,0	15,8	12,2	8,5	17,5	7,9	17,6
Rattijuopumus 23:3	6 242	2 292	1 454	663	721	701	411
%	11,0	13,8	9,3	10,0	12,2	7,6	13,2
Huumausainerikokset 50 luku	4 261	738	1 446	695	196	894	292
%	7,5	4,5	9,3	10,5	3,3	9,7	9,4
Varkaus, törkeä varkaus 28:1-2, 34a:1	3 798	318	1 131	526	264	923	636
%	6,7	1,9	7,3	8,0	4,5	10,1	20,5
Petos, vakuutus- ja maksuvälinepetos 36:1-4, 37:8-11	3 678	945	1 301	339	258	725	110
%	6,5	5,7	8,3	5,1	4,4	7,9	3,5
Näpistys 28:3	2 985	163	1 192	319	444	803	64
%	5,2	1,0	7,7	4,8	7,5	8,8	2,1
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen 23:2	2 531	1 118	380	552	148	223	110
%	4,4	6,7	2,4	8,3	2,5	2,4	3,5
Vahingon- teko 35:1-3, 34a:1/3	1 640	295	515	347	151	313	19
%	2,9	1,8	3,3	5,2	2,6	3,4	0,6

Lisää tietoa rangaistuksista pääasiallisen toiminnan mukaan [taulukot-osiossa](#) liitetaulukossa 4.

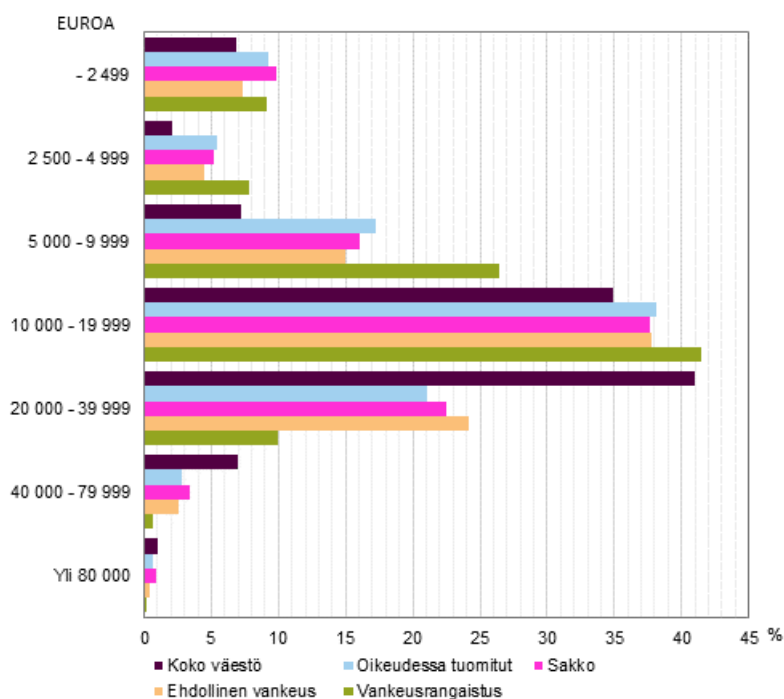
Vuonna 2014 syytetyille ja rangaistukseen tuomituille henkilöille on yhdistetty tieto pääasiallisesta toiminnasta vuodelta 2013 Tilastokeskuksen väestötietokannasta. Tarkastelussa ovat yli 14-vuotiaat rekisteröityyn väestöön kuuluvat, eli henkilöt joilla on suomalainen henkilötunnus. Ryhmä 'Eläkeläiset'

sisältää myös sairaseläkkeellä olevat. Varusmiehet kuuluvat ryhmään ‘Muu työvoiman ulkopuolella oleva’. Ryhmään ‘Ei väestötietoja’ kuuluvat ne henkilöt, joilta tieto pääasiallisesta toiminnasta puuttuu tai heillä ei ole suomalaista henkilötunnusta.

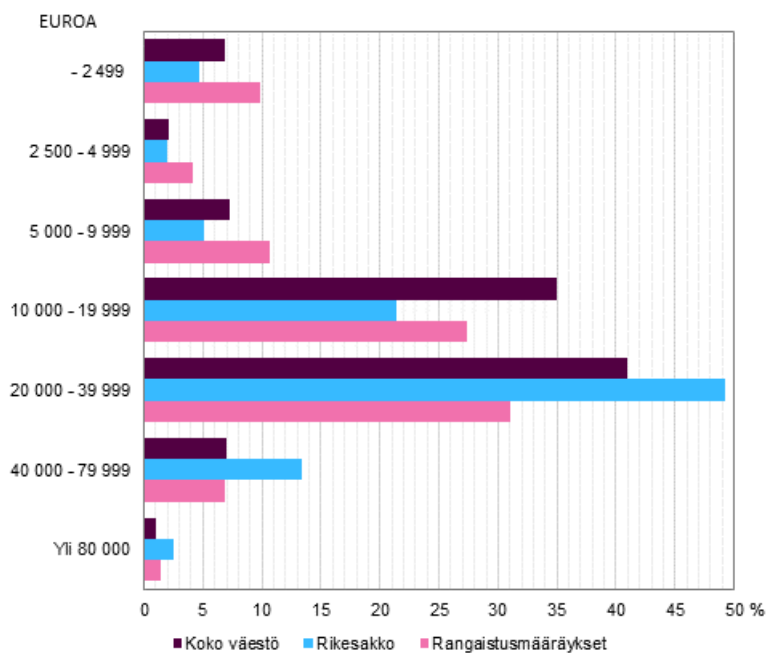
1.5 Yli 40 prosentilla vankeuteen tuomituista tulot olivat alle 10 000 euroa

Vankeusrangaistukseen vuonna 2014 tuomituista 43 prosentilla käytettävissä olevat tulot olivat alle 10 000 euroa vuodessa, koko väestöstä vain 16 prosentilla. Ehdolliseen vankeuteen tuomittujen käytettävissä olevat tulot olivat lähes 27 prosentilla alle 10 000 euroa. Yli 65 prosentilla rikesakkoon määrättyistä tulot olivat 20 000 euroa tai enemmän vuodessa, koko väestössä 49 prosentilla. Rangaistusmääräyksellä sakkoon tuomituista lähes kolmanneksen tulot olivat 20 000–39 000 vuodessa.

Kuvio 10. Käräjäoikeuksissa rangaistukseen tuomitut ja koko väestö käytettävissä olevien tulojen mukaan 2014

Kuvio 11. Sakkorangaistukseen määrätty ja koko väestö käytettävissä olevien tulojen mukaan 2014

Vuonna 2014 käräjäoikeuksissa tuomituista, joiden käytettävissä olevat tulot olivat yli 20 000–39 999 euroa, 17 prosenttia oli syyllistynyt pahoinpitelyihin ja lähes 31 prosenttia rattijuopumukseen tai törkeään rattijuopumukseen. Tuomituista, joiden käytettävissä olevat tulot olivat 40 000–79 999 euroa vuodessa, 15 prosenttia oli syyllistynyt liikenne turvallisuuden vaarantamiseen ja tuomituista, jotka ansaitsivat yli 80 000 euroa 23 prosenttia.

Taulukko 4. Käräjäoikeuksissa tuomittujen käytettävissä olevat tulot rikoksittain 2014

	Yhteensä	- 2 499 euroa	2 500 - 4 999 euroa	5 000 - 9 999 euroa	10 000 - 19 999 euroa	20 000 - 39 999 euroa	40 000 - 79 999 euroa	Yli 80 000 euroa	Ei väestö- tietoja
Kaikki rikokset	56 968	5 273	3 108	9 826	21 720	11 966	1 576	377	3122
Pahoinpitely, lievä pahoinpitely 21:5,7	8 021	689	384	1 369	3 203	2 035	186	22	133
%	14,1	13,1	12,4	13,9	14,7	17,0	11,8	5,8	4,3
Törkeä rattijuopumus 23:4	7 395	433	271	1 078	2 826	1 991	215	34	547
%	13,0	8,2	8,7	11,0	13,0	16,6	13,6	9,0	17,5
Rattijuopumus 23:3	6 242	560	307	881	2 141	1 700	210	31	412
%	11,0	10,6	9,9	9,0	9,9	14,2	13,3	8,2	13,2
Huumausaine- rikokset 50 luku	4 261	453	255	921	1 877	433	25	4	293
%	7,5	8,6	8,2	9,4	8,6	3,6	1,6	1,1	9,4
Varkaus, törkeä varkaus 28:1-2, 34a:1	3 798	470	299	853	1 290	247	3	-	636
%	6,7	8,9	9,6	8,7	5,9	2,1	0,2	-	20,4
Petos, vakuutus- ja maksuväline- petos 36:1-4, 37:8-11	3 678	255	220	634	1 689	736	28	3	113
%	6,5	4,8	7,1	6,5	7,8	6,2	1,8	0,8	3,6
Näpistys 28:3	2 985	281	176	723	1 495	240	5	-	65
%	5,2	5,3	5,7	7,4	6,9	2,0	0,3	-	2,1
Törkeä liikenne- turvallisuuden vaarantaminen 23:2	2 531	404	183	387	659	636	119	33	110
%	4,4	7,7	5,9	3,9	3,0	5,3	7,6	8,0	3,5
Vahingonteko 35:1-3, 34a:1/3	1 640	231	111	371	730	166	9	3	19
%	2,9	4,4	3,6	3,8	3,4	1,4	0,6	0,8	0,6
Liikenne- turvallisuuden vaarantaminen 23:1	1 505	113	43	101	337	567	230	87	27
%	2,6	2,1	1,4	1,0	1,6	4,7	14,6	23,1	0,9

Lisää tietoa rangaistuksista käytettävissä olevien tulojen mukaan [taulukot-osiossa](#) liitetaulukossa 5.

Vuonna 2014 syytetyille ja rangaistukseen tuomituille henkilöille on yhdistetty tieto käytettävissä olevasta tulosta vuodelta 2013 Tilastokeskuksen väestötietietokannasta. Tarkastelussa on yli 14-vuotiaat rekisteröityyn väestöön kuuluvat eli henkilöt joilla on suomalainen henkilötunnus. Käytettävissä olevat

tulot määritellään seuraavasti: Käytettävissä olevat rahatulot = palkkatulot + yrittäjätulot + omaisuustulot (pl. laskennalliset tuloerät) + saadut tulonsiirrot - maksetut tulonsiirrot.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ensimmäisessä oikeusasteessa syytetyt ja rangaistukseen tuomitut 1950, 1960, 1970, 1980–2014; rikesakot 1983–2014

Vuosi	Syytetyt yhteensä	Rangaistukseen tuomitut														Rikesakot
		yhteensä		Vankeus						Sakko				Muu rangaistus ¹⁾		
				ehdoton		ehdollinen		ehdollinen ja niissä oheissakko		varsinaisessa oikeudenkäynnissä		rangaistusmääräyksin				
lkm	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	
1950	135 530	129 189	95,3	6 741	5,0	2 812	2,2	-	-	39 027	30,2	80 525	62,3	354	0,3	-
1960	206 334	199 315	96,6	6 900	3,5	3 686	1,8	-	-	40 818	20,5	147 650	74,1	261	0,1	-
1970	216 963	208 441	96,1	10 212	4,9	5 215	2,5	-	-	42 248	20,3	150 542	72,2	224	0,1	-
1980	329 344	321 476	97,6	10 326	3,2	14 556	4,5	5 803	39,9	47 401	14,7	249 006	77,5	187	0,1	-
1981	333 939	325 837	97,6	10 438	3,2	14 338	4,4	5 840	40,7	47 916	14,7	252 952	77,6	193	0,1	-
1982	330 995	322 901	97,6	11 304	3,5	14 027	4,3	5 477	39,0	47 755	14,8	249 582	77,3	233	0,1	-
1983	359 234	350 780	97,6	11 664	3,3	14 934	4,3	6 405	42,9	50 983	14,5	272 984	77,8	215	0,1	45 517 ²⁾
1984	332 669	324 500	97,5	11 695	3,6	14 069	4,3	5 850	41,6	50 145	15,5	248 337	76,5	254	0,1	120 810
1985	332 688	325 057	97,7	11 319	3,5	14 566	4,5	6 252	42,9	49 956	15,3	248 969	76,6	247	0,1	94 738
1986	353 930	346 331	97,9	11 467	3,3	15 601	4,5	6 909	44,3	50 774	14,6	268 300	77,5	189	0,1	92 750
1987	382 955	374 769	97,9	11 915	3,2	15 937	4,3	6 877	43,2	53 075	14,2	293 699	78,4	143	0,0	91 451
1988	393 441	385 525	98,0	11 061	2,9	15 955	4,1	7 434	46,6	52 475	13,6	305 911	79,3	123	0,0	79 143
1989	401 375	394 035	98,2	11 245	2,9	16 601	4,2	7 929	47,8	53 036	13,5	313 067	79,5	86	0,0	66 758
1990	401 109	393 605	98,1	11 657	3,0	17 428	4,4	8 472	48,6	52 542	13,3	311 889	79,2	89	0,0	69 229
1991	412 022	404 884	98,3	11 533	2,8	16 312	4,0	8 526	52,3	51 950	12,8	325 030	80,3	59	0,0	67 143
1992	397 595	390 862	98,3	11 538	3,0	15 638	4,0	7 743	49,5	47 480	12,1	315 940	80,8	266	0,1	78 802
1993	393 052	386 863	98,4	10 126	2,6	14 250	3,7	6 371	44,7	41 168	10,6	321 060	83,0	259	0,1	79 055
1994	365 636	359 656	98,4	9 186	2,6	12 936	3,6	5 741	44,4	38 862	10,8	298 408	83,0	264	0,1	64 793
1995	344 801	338 960	98,3	9 557	2,8	13 624	4,0	6 801	49,9	38 027	11,2	277 530	81,9	222	0,1	52 009
1996	344 153	328 451	95,4	9 378	2,9	13 039	4,0	6 740	51,7	36 330	11,1	269 501	82,1	203	0,1	63 478
1997	313 158	307 352	98,1	9 503	3,1	12 962	4,2	6 809	52,5	35 132	11,4	249 460	81,2	295	0,1	58 861
1998	328 119	323 662	98,6	10 609	3,3	12 963	4,0	7 397	57,1	33 927	10,5	264 930	81,9	1 233	0,4	62 006
1999	297 381	292 524	98,4	11 326	3,9	12 549	4,3	6 848	54,6	34 226	11,7	232 873	79,6	1 550	0,5	69 210
2000	266 059	260 573	97,9	11 564	4,4	13 974	5,4	7 146	51,5	37 514	14,4	196 156	75,3	1 365	0,5	103 499
2001	308 802	303 053	98,1	11 740	3,9	14 342	4,7	7 412	51,7	38 948	12,9	236 448	78,0	1 575	0,5	103 013
2002	261 225	255 802	97,9	11 800	4,6	14 774	5,8	7 823	53,0	36 584	14,3	191 011	74,7	1 633	0,6	96 608
2003	288 905	283 755	98,2	11 604	4,1	15 074	5,3	8 094	53,7	36 460	12,8	218 883	77,1	1 734	0,6	99 099
2004	307 956	302 378	98,2	12 470	4,1	16 168	5,3	9 320	57,6	39 420	13,0	232 613	76,9	1 707	0,6	109 634
2005	310 596	305 029	98,2	12 003	3,9	15 759	5,2	8 930	56,7	38 291	12,6	237 472	77,9	1 504	0,5	110 977
2006	300 447	295 008	98,2	11 287	3,8	15 515	5,3	8 755	56,4	36 813	12,5	229 731	77,9	1 662	0,6	108 446
2007	328 909	323 751	98,4	10 711	3,3	15 960	4,9	9 353	58,6	36 696	11,3	258 890	80,0	1 494	0,5	133 833
2008	325 785	320 533	98,4	10 408	3,2	16 000	5,0	9 038	56,5	37 615	11,7	255 037	79,6	1 473	0,5	201 742
2009	278 603	273 468	98,2	9 909	3,6	15 594	5,7	7 972	51,1	37 477	13,7	208 983	76,4	1 505	0,6	274 460
2010	277 982	273 038	98,2	9 333	3,4	15 099	5,5	7 553	50,0	36 120	13,2	210 906	77,2	1 580	0,6	291 283
2011	274 970	269 867	98,1	8 929	3,3	15 076	5,6	7 509	49,8	36 645	13,6	207 679	77,0	1 538	0,6	301 191
2012	257 729	252 513	98,0	8 482	3,4	14 582	5,8	7 069	48,5	36 463	14,4	191 483	75,8	1 503	0,6	269 661
2013	240 487	235 686	98,0	7 779	3,3	13 813	5,9	6 273	45,4	33 746	14,3	179 184	76,0	1 164	0,5	254 131
2014	225 042	220 714	98,1	7 556	3,4	13 580	6,2	5 905	43,5	33 604	15,2	164 431	74,5	1 543	0,7	261 457

1) 1950-91: tuomitut uhkasakot ei sisälly

2) 1.9.-31.12.

Liitetaulukko 2. Sakot ja sakkokertymät 1995–2014 (lkm, euroa)

Vuosi	Alioikeuden sakkotuomiot		Rangaistusmääräykset		Rikesakot	
	Lukumäärä	Milj. euroa	Lukumäärä	Milj. euroa	Lukumäärä	Milj. euroa
1995	47 134	9,7	277 530	25,2	52 009	1,7
1996	44 899	9,4	269 501	24,5	63 478	2,0
1997	43 573	9,5	249 460	23,8	58 861	1,9
1998	42 288	9,8	264 930	26,8	62 006	2,0
1999	42 143	10,1	232 873	27,1	69 210	3,1
2000	44 713	12,5	196 156	29,5	103 499	7,5
2001	46 414	14,6	236 448	38,2	103 013	7,4
2002	44 462	14,1	191 011	30,9	96 608	7,0
2003	44 580	15,0	218 883	37,2	99 099	7,3
2004	48 721	17,1	232 613	41,3	109 634	8,0
2005	47 483	17,4	237 472	44,3	110 704	8,5
2006	45 804	18,2	229 731	45,0	108 203	8,3
2007	46 243	19,0	258 890	52,4	133 629	10,4
2008	46 869	20,5	255 037	52,4	201 505	15,9
2009	45 730	19,8	208 983	42,8	274 124	21,6
2010	44 068	19,5	210 906	43,0	290 828	22,3
2011	44 484	19,7	207 679	43,9	300 809	22,8
2012	43 728	20,1	191 483	41,7	269 404	20,6
2013	40 190	19,6	179 184	41,3	253 932	19,6
2014	39 665	19,8	164 431	39,2	261 300	20,5

Liitetaulukko 3. Rangaistusseuraamukset tuomitun syntyperän mukaan 2014

	Yhteensä	Suomalais- taustaiset yhteensä	Suomalais- taustainen, syntynyt Suomessa	Suomalais- taustainen, syntynyt ulkomailla	Ulkomaalais- taustaiset yhteensä	Ulkomaalais- taustainen, syntynyt Suomessa	Ulkomaalais- taustainen, syntynyt ulkomailla	Syntyperä tuntematon	Ei väestö- tietoja
Oikeudessa tuomitut, rangaistus- määräykset ja rikesakot yhteensä	482 699	435 780	428 553	7 227	30 076	1 155	28 921	3	16 840
Oikeudessa tuomitut	56 968	49 630	48 146	1 484	5 476	240	5 236	1	1 861
Ehdoton vankeus, valvonta- rangaistus ja yhdyskunta- palvelu yhteensä	7 199	6 557	6 226	331	446	22	424	-	196
Ehdoton vankeus	5 051	4 542	4 272	270	313	16	297	-	196
Valvonta- rangaistus	222	218	211	7	4	-	4	-	-
Yhdyskunta- palvelu	1 926	1 797	1 743	54	129	6	123	-	-
Ehdollinen vankeus	13 580	11 239	11 008	231	1 696	60	1 636	-	645
Aikaisempi vankeus- rangaistus riittävä seuraamus	357	328	309	19	27	-	27	-	2
Sakko	198 035	168 507	164 725	3 782	16 466	721	15 745	1	13 061
Tuomio- istuimessa sakkoon tuomitut	33 604	29 553	28 727	826	3 062	144	2 918	1	988
Rangaistus- määräyksellä sakkoon tuomitut	164 431	138 954	135 998	2 956	13 404	577	12 827	-	12 073
Muut rangaistukset	10	9	9	-	1	-	1	-	-
Rikesakko	261 457	247 341	244 553	2 788	11 206	338	10 868	2	2 908
Tuomitsematta jättäminen	528	461	453	8	59	1	58	-	8
Syyte hylätty	3 139	2 625	2 546	79	391	7	384	-	123
Asia rauennut	661	533	516	17	82	2	80	1	45
Uhkasakko	1 533	1 338	1 270	68	175	13	162	-	20

Liitetaulukko 4. Rangaistusseuraamukset tuomitun pääasiallisen toiminnan mukaan 2014

	Yhteensä	Työllinen	Työtön	Opiskelija	Eläkeläinen	Muu työvoiman ulkopuolella	Ei väestötietoja
Oikeudessa tuomitut, rangaistusmääräykset ja rikesakot yhteensä	482 699	271 313	57 520	42 598	56 228	32 935	22 105
Oikeudessa tuomitut	56 968	16 582	15 581	6 612	5 918	9 170	3 105
Ehdoton vankeus, valvontarangaistus ja yhdyskunta-palvelu yhteensä	7 199	915	2 754	445	692	2 066	327
Ehdoton vankeus	5 051	397	1 848	304	479	1 720	303
Valvontarangaistus	222	54	96	22	16	34	-
Yhdyskunta-palvelu	1 926	464	810	119	197	312	24
Ehdollinen vankeus	13 580	4 476	3 482	1 392	1 496	1 591	1 143
Aikaisempi vankeusrangaistus riittävä seuraamus	357	23	118	22	19	160	15
Sakko	198 035	86 937	31 597	24 002	18 916	20 487	16 096
Tuomioistuimessa sakkoon tuomitut	33 604	10 675	8 644	4 492	3 431	4 825	1 537
Rangaistusmääräyksellä sakkoon tuomitut	164 431	76 262	22 953	19 510	15 485	15 662	14 559
Muut rangaistukset	10	-	-	3	-	4	3
Rikesakko	261 457	178 560	19 004	16 486	34 854	8 110	4 443
Tuomitsematta jättäminen	528	188	61	110	105	51	13
Syyte hylätty	3 139	1 267	660	294	325	407	186
Asia rauennut	661	177	135	50	78	114	107
Uhkasakko	1 533	214	504	138	146	466	65

Liitetaulukko 5. Rangaistusseuraamukset tuomitun käytettävissä olevien tulojen mukaan 2014

	Yhteensä	- 2 499 euroa	2 500 - 4 999 euroa	5 000 - 9 999 euroa	10 000 - 19 999 euroa	20 000 - 39 999 euroa	40 000 - 79 999 euroa	Yli 80 000 euroa	Ei väestö- tietoja
Oikeudessa tuomitut, rangaistusmääräykset ja rikesakot yhteensä	482 699	33 509	14 844	40 557	122 703	191 786	47 844	9 268	22 188
Oikeudessa tuomitut	56 968	5 273	3 108	9 826	21 720	11 966	1 576	377	3 122
Ehdoton vankeus, valvontarangaistus ja yhdyskunta-palvelu yhteensä	7 199	656	560	1 903	2 985	719	44	4	328
Ehdoton vankeus	5 051	555	482	1 463	1 907	315	24	1	304
Valvontarangaistus	222	15	11	50	117	27	2	-	-
Yhdyskunta-palvelu	1 926	86	67	390	961	377	18	3	24
Ehdollinen vankeus	13 580	994	600	2 032	5 134	3 279	342	53	1 146
Aikaisempi vankeus-rangaistus riittävä seuraamus	357	64	49	92	119	18	-	-	15
Sakko	198 035	19 410	8 454	22 827	57 672	58 612	12 372	2 552	16 136
Tuomio-istuimessa sakkoon tuomitut	33 604	3 288	1 735	5 382	12 649	7561	1 137	304	1 548
Rangaistusmääräyksellä sakkoon tuomitut	164 431	16 122	6 719	17 445	45 023	51 051	11 235	2 248	14 588
Muut rangaistukset	10	7	-	-	-	-	-	-	3
Rikesakko	261 457	12 118	5 025	13 296	55 989	128 849	35 052	6 648	4 480
Tuomitsematta jättäminen	528	98	19	42	169	150	27	8	15
Syyte hylätty	3 139	241	136	425	1 013	873	220	43	188
Asia rauennut	661	55	27	96	206	139	24	7	107
Uhkasakko	1 533	162	137	365	635	159	7	3	65

Laatuseloste: Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset

1. Tilastotietojen relevanssi

Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilasto sisältää tietoja ensimmäisessä oikeusasteessa tuomituista rangaistuksista, rangaistukseen tuomitsematta jätetyistä sekä hylätyistä ja rauenneista syytteistä. Käräjäoikeuksissa ja hovioikeudessa ensimmäisenä oikeusasteena syytettyjen lisäksi tilastossa ovat mukana syyttäjän antamat rangaistusmääräyssakot ja lähinnä poliisin määräämät rikesakot.

Tilastossa ovat eri rangaistuksiin tuomitut rangaistuksen määrän mukaan sekä keskirangaistukset rikoksittain. Yleisiä rangaistuslajeja ovat rikesakko, sakko, ehdollinen vankeus, valvontarangaistus, yhdyskuntapalvelu ja ehdoton vankeus. Muita rangaistuksia ovat nuorisorangaistus, virkamiehille tarkoitetut rangaistukset (varoitus ja viraltapano) ja sotilaiden kurinpitörangaistukset (varoitus, poistumisrangaistus, kurinpitösakko ja aresti). Oikeushenkilö voidaan tuomita yhteisösakkoon. Muista rikosoikeudellisista seuraamuksista tilasto kattaa tuomioistuimen määräämän ajokiellon, liiketoimintakiellon, metsästyskiellon, eläintenpitokiellon ja sotilasarvon menettämisen. Syytettyä tai tuomittua kuvaavina tietoina ovat ikä, sukupuoli ja kansalaisuus. Usein kysytyjä tietoja, joita tästä tilastosta ei saa, ovat rikoksen uhreja ja heille tuomittuja yksityisoikeudellisia korvauksia koskevat tiedot.

Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilastoon sisältyvät seuraavat henkilöt:

- käräjäoikeuksissa varsinaisessa oikeudenkäynnissä syytetyt
- hovioikeudessa ensimmäisenä oikeusasteena syytetyt
- henkilöt, joille on annettu rangaistusmääräys
- henkilöt, joille on annettu rikesakko
- sekä henkilöt, jotka asianomistajana, todistajana tai asiantuntijana on tuomittu rikosasiassa rangaistukseen

Yleissääntönä on, että henkilö esitetään tilastossa yhtä monta kertaa kuin hänellä on edellä mainittuja ratkaisuja vuoden aikana (henkilöiden bruttomäärä). Toinen keskeinen tilastossa sovellettava esitystapa on niin sanottu tuomion päärikossääntö. Päärikos on tilastoinnissa käytettävä käsite.

Tuomion päärikos määritetään silloin, kun vastaajan ratkaisussa on useampi kuin yksi rikos tai hylätty syyte. Jos vastaajalla on ratkaisussa vain yksi rikos tai hylätty syyte, se on tuomion päärikos. Päärikos määritetään seuraavien kriteereiden mukaisessa järjestyksessä. Päärikos on rikos, joka on johtanut ankarimpaan seuraamukseen.

1. Käytetty ankaruusjärjestys on seuraava:

- elinkautinen vankeus
- määräaikainen ehdoton vankeus
- aikaisempi ehdoton vankeus koskee tätäkin rikosta
- valvontarangaistus
- yhdyskuntapalvelu
- aikaisempi yhdyskuntapalvelu koskee tätäkin rikosta
- nuorisorangaistus
- ehdollinen vankeus
- aresti
- poistumisrangaistus
- sakko
- kurinpitösakko
- rikesakko
- varoitus
- rangaistukseen tuomitsematta jättäminen
- syyte hylätty
- syyte rauennut
- tuomittu euromääräinen uhkasakko

2. Jos päärikos on vielä löytymättä, siksi valitaan rikos, jolla on ankarin laissa säädetty rangaistusasteikko.

3. Eri rikoksista, joilla on laissa sama rangaistusasteikko, päärikos valitaan rikosnimikkeiden ensisijaisuussääntöjen avulla.
4. Kriteerien 1–3 suhteen samanlaisista rikoksista valitaan tekoajaltaan viimeisin, tai jos niitä on useita jokin niistä

Rangaistuspäätökset: Jos sakko on yhteinen kahdesta tai useammasta eri rikkomuksesta, rangaistuspäätöksen päärikos määritellään edellä mainituilla kriteereillä 2 ja 3.

Rikesakot: Tilaston perusaineistosta saadaan aina vain yksi rikkomuksen laatu ja määrän perusteena oleva lainkohta, joten päärikosta ei määritellä.

Vaikka tuomion päärikos onkin yleisimmin käytetty tilastoyksikkö, tilastosta on saatavissa myös kaikkien syyksi luettujen rikosten ja hylättyjen syytteiden määrät rikoksittain.

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös oikeustilastot. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Väestö- ja elinolotilastot oikeudellisia oloja kuvaavien tilastojen tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-341-15).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tiedot saadaan kolmesta eri rekisteristä: rikosasiainrekisteri, rangaistuspäätösrekisteri ja rikesakkorekisteri. Rekisterinpitäjänä näissä kaikissa on oikeusrekisterikeskus.

Rikostuomiosovellus (Ritu) on korvannut käräjäoikeuden ja hovioikeuden tuomiolauselmajärjestelmän (TL) 20.5.2013 alkaen. Rikostuomiosovellus on osa oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmää ja sitä käytetään yleisten tuomioistuinten tuomion tuottamisessa ja ratkaisutilojen jakelussa täytäntöönpano- ja rekisteriviranomaisille. Vuoden 2014 tiedot käräjä- ja hovioikeuksien antamista tuomioista ovat tulleet tilastokeskukseen uudesta rikostuomiosovelluksesta (Ritu).

Rikostuomiosovellukseen (RITU) talletetaan kaikki rikosasioissa annetut ratkaisut. Lisäksi sovellukseen talletetaan ratkaisut, joissa on määrätty maksettavaksi korvauksia valtion varoista tai tuomittu valtiolle tuleva korvaus, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen. Uhkasakon ja järjestyssakon tuomitsemisesta on lisäksi talletettava ratkaisutiedot rikostuomiosovellukseen myös muissa kuin rikosasioissa.

Tilastokeskuksella on edelleen käytössä myös sovellus Tuomiolauselmajärjestelmä Tilastokeskukselle (TUTI). TUTI-sovellusta käytetään rangaistuspäätösten käsittelyyn. Rangaistuspäätöksiä poimitaan rangaistuspäätösrekisteristä ratkaisuvuosittain TUTI-sovellukseen seuraavan vuoden keväällä.

Rikesakot käsitellään TUTI-sovelluksen ulkopuolella. Ne poimitaan rikesakkorekisteristä ratkaisuvuosittain seuraavan vuoden keväällä. Alioikeudessa määrätty rikesakot perustuvat tuomiolauselmajärjestelmän tietoihin vuodesta 2005 lähtien.

TUTI-sovelluksessa rangaistuspäätösrekisteriin tallennetut tapaukset kooditetaan, tarkistetaan sekä tarvittaessa muokataan vuosittaisten tilastoaineistojen valmistamista varten. Sovellus on luotu oikeushallinnon tuomiolauselmajärjestelmän kylkeen käyttäen identtisiä välineitä ja käytäntöjä TL-järjestelmän kanssa. Sovellus on otettu tuotantokäyttöön huhtikuussa 1990. Rangaistuspäätösten käsittely lisättiin TUTI:in vuonna 1992.

Kooditus, tarkistus ja muokkaus TUTI-sovelluksessa

Rekisteriaineistoa täytyy muokata, jotta siitä saadaan muodostettua tilastoaineisto. TUTI-sovelluksessa esimerkiksi kooditetaan rikosnimikkeet, jotka ovat lähdeaineistossa tekstinä ja sovellettuna lainkohtana. Kaikki hylätyt syytteet ja silleensä jätetyt asiat käsitellään manuaalisesti tekstin perusteella. Rekisteriaineistolle tehdään myös paljon ristiin-tarkistuksia.

Uuden rikostuomiosovelluksen myötä TUTI-sovellus jää pois käytöstä vaiheittain. Vuonna 2014 kaikki käräjäoikeuksien ja hovioikeuksien ratkaisut tulevat uudesta rikostuomiosovelluksesta (Ritu). Rangaistuspäätöksiä tulevat vielä toistaiseksi vanhasta tuomiolauselmajärjestelmästä (TL).

Rikostuomiosovelluksen myötä aineiston manuaalinen käsittely vähenee huomattavasti ja koodituksia ei enää tarvita. Tämän myötä myös tehtävien tarkistusten tarve myös vähenee. Kokonaan tarkistuksista ei tietenkään luovuta, vaan uuden sovelluksen kautta tulevalle aineistolle tehdään esimerkiksi ristiin-tarkastuksia.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilaston peittävyys on kattava, koska täytäntöönpano- ja rekisteriviranomaiset käyttävät samoja lähderekistereitä. Tilaston laatu on sidoksissa lähderekistereiden laatuun. Tilastotietoja voidaan pitää luotettavina, sillä rekistereiden puutteita ja virheitä korjataan tarkistamalla tilastoaineistoa. Esimerkiksi rikokset ja rangaistukset tarkistetaan aina keskenään. Joissakin tiedoissa puuttuvan tiedon osuus on korkea; esimerkiksi rangaistuksen tuomitsematta jättämisissä lainkohta puuttuu noin joka seitsemännessä tapauksessa. Lisäksi syytetyn useampi sama rikossyyte saatetaan kirjata lähdeaineistossa yhdeksi syytekohtakoodiksi. Mahdollinen tilastovaikutus syntyy vain, jos syytteitä tarkastellaan niiden kokonaislukumäärän, eikä ns. päirikossäännön mukaan.

Uuden rikostuomiosovelluksen (RITU) käyttöönotto voi aiheuttaa osaltaan muutoksia aineistoon. Vuonna 2014 aineisto on tullut kokonaan rikostuomiosovelluksen (RITU) kautta.

Rikoksia luokiteltaessa jokaisella lainsäädännössä esiintyvällä erillisellä rangaistussäännöksellä on oma rikoskoodinsa ja -nimikkeensä. Nimikkeistö koostuu toisaalta rikoslain rikoksista ja toisaalta sen ulkopuolisista rikoksista. Rikoksen yritys esitetään lähes aina omalla nimikkeellään. Sen sijaan avunantoa ja yllytystä rikokseen ei esitetä omalla nimikkeellään, vaan sen rikoksen nimikkeellä, johon osallisuudesta on kysymys. Jokaisesta syyksi luetusta rikoksesta on kuitenkin saatavissa erillisinä tietoina, onko siihen sovellettu lainkohtaa RL 5:6§ tai 6:8§1/3 (avunanto) tai RL 5:5§ (yllytys).

Luokitus on ollut rakenteeltaan samanmuotoinen vuodesta 1977 lähtien. Sitä päivitetään vuosittain lainsäädännössä tapahtuvilla muutoksilla. Yksityiskohtaisen rikosnimikkeistön lisäksi tilastossa käytetään myös karkeampaa luokitusta. Rikosnimikkeistö löytyy seuraavasta linkistä <http://tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/rikokset/versio.html>. Muutokset on kirjatuttu uusimman vuoden luokituksen kuvaukseen <http://tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/rikokset/021-2014/kuvaus.html>.

Vuoden 2014 lakimuutoksilla päivitetty rikosnimikkeistö, joka sisältää myös kunkin rikosnimikkeen rangaistusasteikon on saatavissa Tilastokeskuksesta.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilasto tuotetaan vuosittain ja se valmistuu seuraavan vuoden syyskuussa. Tiedot ovat lopullisia ja kuvaavat edellisen kalenterivuoden aikana tuomittuja tai määrättyjä rangaistuksia ja muita rikosseuraamuksia.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tietoja syytetyistä, tuomituista ja rangaistuksista on saatavissa veloitusetta Tilastokeskuksen verkkopalvelusta aihealueelta Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilaston taulukot-osion StatFin-tietokantapalvelusta (<http://pxweb2.stat.fi>). Oikeustilastollista vuosikirjaa ei ole julkaistu painettuna versiona vuoden 2009 jälkeen.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Lainmuutokset vaikeuttavat rikoskohtaista vertailua eri vuosina. Rikoslain rikossäännökset on uudistettu monessa osassa alkaen vuonna 1991. Vankeus- ja sakkorangaistuksen tuomitseminen usean rikoksen tapauksessa muuttui 1.4.1992. Nykyisen lainsäädännön mukaan tuomitaan pääsääntöisesti vain yksi yhteinen vankeus- tai sakkorangaistus. Aiemmin, jos rikolliset teot eivät olleet tehtyjä yhdellä teolla eivätkä ne olleet saman rikoksen jatkamista, kustakin rikoksesta tuomittiin eri rangaistus, niin sanottu yksikkörangaistus. Jos eri rikoksista oli tuomittu kaksi tai useampia määräaikaista vankeusrangaistuksia,

ne yhdistettiin lisäämällä ankarimpaan yksikkörangaistukseen tai, jos kahdesta tai useammasta rikoksesta oli tuomittu yhtäläinen ankarin rangaistus, johonkin niistä enintään puolet muista rangaistuksista. Jos joku tuomittiin samalla kertaa kahteen tai useampaan sakkoon, laskettiin sakot täysin määrin yhteen.

Yhteisen vankeusrangaistuksen määräämisestä jälkikäteen luovuttiin 1.10.1997. Vanhan lain mukaan, jos ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomittua syytettiin hänen ennen tämän rangaistuksen tuomitsemista tekemästään muusta rikoksesta, rangaistus oli määrättävä niin kuin kaikki nämä rikokset olisi saatettu samalla kertaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Uusien säännösten mukaan kyseessä olevassa tapauksessa aikaisempaa päätöstä ei enää pureta rangaistuksenkaan osalta. Sen sijaan määrätessään uudesta rikoksesta uutta rangaistusta tuomioistuin voi ottaa aikaisemman ehdottoman vankeusrangaistuksen kohtuuden mukaan huomioon rangaistusta alentavana tai lieventävänä seikkana. Vastaavasti aikaisempi yhdyskuntapalvelurangaistus voidaan ottaa huomioon uutta rangaistusta tuomittaessa. Uusiin säännöksiin sisältyy myös mahdollisuus alittaa vankeudelle laissa jostakin rikoksesta säädetty erityinen vähimmäisaika. Lisäksi kuten ennenkin aikaisempi rangaistus voidaan katsoa sellaisenaan riittäväksi seuraamukseksi myös myöhemmin käsiteltäväksi tulleesta rikoksesta.

Vuoden 2004 alusta tulivat voimaan rikoslain uudistetut 3–6 luvut. Uudistus koski kaikkien rikosten yhteisiä säännöksiä eli niin sanottuja rikosoikeuden yleisiä oppeja rangaistuksen määrään ja laatuun vaikuttavista periaatteista ja perusteista. Uudet säännökset perustuvat varsin pitkälle aikaisempaan oikeuskäytäntöön.

Uusi rangaistuslaji valvontarangaistus tuli voimaan 1. marraskuuta 2011. Enintään kuuden kuukauden pituiseen ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomittu voidaan tietyin edellytyksin vankeuden sijasta tuomita samanpituiseen valvontarangaistukseen. Valvontarangaistus sijoittuu siis ankaruudeltaan yhdyskuntapalvelun ja ehdottoman vankeuden väliin. Tarkemmin valvontarangaistuksesta säädetään valvontarangaistuksesta annetussa laissa (330/2011). Valvontarangaistuksen ehtojen toistuva tai vakava rikkominen johtaa rangaistuksen muuntamiseen ehdottomaksi vankeudeksi.

Keskeisin tilastoyksikkö on ollut vuodesta 1971 lähtien tuomitsemiskerran päärikos (henkilöiden bruttomäärä).

Tilasto on julkaistu vuodesta 1891 lähtien Suomen virallisen tilaston sarjoissa SVT XXIII ja Oikeus seuraavilla nimillä:

- 1891–1916 Oikeustoimi
- 1917–1924 Oikeustilasto
- 1925–1926 Rikollisuus
- 1927–1937 Rikollisuus II. Syytetyt
- 1938–1950 Rikollisuus II.
- 1951–1954 Oikeustilasto B. Tuomioistuinten rikollisuustilasto
- –1990 Tuomioistuinten tutkimat rikokset (SVT XXIIIB tai Oikeus)
- 1991–2009 Oikeustilastollinen vuosikirja (luku 6) (Oikeus)

Aikaisemmin, vuosilta 1839–1879 tuotettiin prokuraattorin toimituskunnassa käsinkirjoitettu tilasto. Ensimmäinen painettu ja julkaistu oikeus- ja rikostilasto on Keisarillisen Senaatin Prokuraattorin alamaaisessa kertomuksessa rikos- ja siviilijutuista vuodelta 1880. Kertomus julkaistiin Helsingissä 1882.

Vuodesta 1891 alkaen liitettiin prokuraattorin kertomus Suomen viralliseen tilastoon. Vuonna 1892 oikeus- ja rikostilasto siirrettiin prokuraattorin toimituskunnasta vastaperustettuun oikeustoimituskuntaan; myöhemmin tilastoista huolehti oikeusministeriö. Vuodesta 1940 lähtien tilasto on laadittu tilastollisessa päätoimistossa ja Tilastokeskuksessa.

7. Yhtenäisyys

Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset - tilasto on Suomessa ainoa kattava ja säännöllisesti tehtävä tilasto eri rikoksista tuomituista rangaistuksista ja muista seuraamuksista sekä niiden määristä.

Käräjäoikeuksien toimialueet muuttuivat 1.1.2010. Tuolloin aloitti toimintansa 27 käräjäoikeutta aiemman 51 sijaan. Osa vanhoista käräjäoikeuksista säilyi ennallaan, mutta suurimmassa osassa sekä nimi että

toimialue muuttuivat. Uudet käräjäoikeuksien toimialueet noudattavat pääasiassa maakuntarajoja. Uudet käräjäoikeudet on lueteltu laissa käräjäoikeuslain muuttamisesta (1751/2009). Tilastokeskuksen Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilaston kotisivun tietokantataulukoissa on saatavilla tilastotietoja uudella käräjäoikeusluokituksella vuodesta 2009 alkaen. Vanhalla käräjäoikeusluokituksella tietoja on mahdollista saada vuosilta 2002–2009.

Lisätietoja

Salla Tuominiemi 029 551 3242
Vastaava tilastojohtaja:
Riitta Harala

rikos@tilastokeskus.fi
http://tilastokeskus.fi/syytetyt_tuomitut_ja_rangaistukset
Lähde: Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset 2014, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-6680 (pdf)